

Ouderenzorg en mensenrechten

Prof.mr. J.C.J. Dute

Symposium 'Ouderenzorg en mensenrechten'
8 december 2012, Utrecht

COLLEGE VOOR
DE RECHTEN
VAN DE MENS

Onderwerpen

- Wat is/doet het College voor de Rechten van de Mens?
- Project Ouderenzorg en mensenrechten
- Relevante mensenrechten voor de ouderenzorg
- Slot

College voor de Rechten van de Mens

- Per 1 oktober 2012 van start gegaan
- “Het College voor de Rechten van de Mens belicht, bewaakt en beschermt mensenrechten, bevordert de naleving van mensenrechten (inclusief gelijke behandeling) in praktijk, beleid en wetgeving, en vergroot het bewustzijn van mensenrechten in Nederland.”
- Context:
 - Verenigde Naties
 - 1993: Beginselen van Parijs
 - 2006: Nederland lid VN-mensenrechtenraad
- Commissie Gelijke Behandeling als kwartiermaker
- Wet College voor de Rechten van de Mens
- www.mensenrechten.nl

Wettelijke taken College

- Stimuleren en zelf doen van onderzoek
- Advisering over wetgeving en beleid
- Voorlichting en educatie
- Rapporteren over mensenrechtensituatie in Nederland
- Aansporen tot ratificatie, implementatie en naleving mensenrechtenverdragen en -aanbevelingen
- Dit alles in dialoog met maatschappelijke organisaties en instellingen
- + taken voormalige Commissie Gelijke Behandeling

Wettelijke bevoegdheden

- Vorderen van alle inlichtingen en bescheiden
- Onderzoek ter plaatse
- NB behandeling individuele klachten alleen betrekking op gelijke behandeling

Samenstelling College

- 12 leden (inclusief voorzitter en 2 ondervoorzitters)
 - Benoeming door de Kroon
 - Raad van Advies
 - Bureau
-
- Het College is onafhankelijk, bepaalt zijn eigen agenda
 - Ook van toepassing op BES-eilanden

Drie 'strategische' thema's

- College heeft uitgebreid takenpakket → noopt tot keuzes
- Naast 'reguliere' werkzaamheden (zoals jaarrapportage, aansporing tot ratificatie, voorlichting enz.) drie thema's:
 - Ouderenzorg en mensenrechten
 - Migratie en mensenrechten
 - Discriminatie bij toegang tot de arbeid

Ouderenzorg en mensenrechten

- Ivo van Woerden, Undercover in de ouderenzorg, HP/De Tijd
- Vraagstelling: ‘Voldoet Nederland met de zorg aan ouderen in verpleeg- en verzorgingshuizen aan haar verplichtingen tot het naleven van de rechten van de mens’
- Waarom dit thema?: kwetsbare populatie, toename zorgbehoefte ouderen, signalen van ontoereikende zorg, aanspreekbaarheid overheid en zorgverleners op naleven mensenrechten
- Ouderenzorg dient (mede) in perspectief van mensenrechten te worden gezien

Er gebeurt al veel....

- 2012 Europees Jaar van actief ouder worden (EU-project Active Ageing)
- Nationaal Programma Ouderenzorg (verbetering zorg kwetsbare ouderen)
- Actieplan Ouderen in veilige handen (ouderenmishandeling)
- Kwaliteitsinstituut zorg
- Landelijk Platform Bestrijding Ouderenmishandeling (LPBO)
- Wetsvoorstel Cliëntenrechten Zorg
- Wetsvoorstel Zorg en Dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten)
- Wetsvoorstel Beginselenwet zorginstellingen
- Enzovoorts

Voorlopige opzet onderzoek

- Verkennende fase (vooronderzoek, gesprekken met ‘stakeholders’, formeren klankbordgroep)
- Noord-Ierland: ‘In Defence of Dignity’ (www.nihrc.org)
- Andere buitenlandse voorbeelden (Schotland, Engeland)
- Juridische analyse
- Literatuuronderzoek
- Interviews in achttal instellingen
- ‘Public call for evidence’
- Hoorzitting
- → Rapport, met aanbevelingen (voor wet, beleid en handelingspraktijk, kwaliteitsborging, voorlichting, training, media-aandacht)

Relevante mensenrechtelijke kaders

- Intern. Verdrag inz. Economische, Sociale en Culturele Rechten
 - Intern. Verdrag inz. Burgerlijke en Politieke Rechten
 - (VN-Verdrag inz. Rechten van Mensen met een beperking)
 - Europees Sociaal Handvest
 - Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
 - Grondwet
 - Enzovoorts
-
- + niet bindende verklaringen als VN-Beginselen voor ouderen, Madrid Internationaal Actieplan over Vergrijzing, enz.

Enkele relevante mensenrechten

- Recht op gezondheid
- Recht op leven
- Recht gevrijwaard te blijven van onmenselijke en vernederende behandeling
- Recht op toegang tot de rechter bij vrijheidsbeneming
- Recht op privacy en familielevens
- Recht op non-discriminatie

Slot

- Net als ieder ander maakt ook de oudere mens aanspraak op respect voor c.q. realisatie van zijn/haar mensenrechten
- Dat geldt in het bijzonder voor de kwetsbare oudere
- Overheid, zorgorganisaties en -professionals kunnen op die verantwoordelijkheid worden aangesproken
- Het mensenrechtenperspectief dient binnen de (institutionele) ouderenzorg een duidelijke plaats te krijgen

Dank voor uw aandacht!

